

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3050/2022
13.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Надежда Младеновић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу и Града Ниша, кога заступа Правобранилаштво Града Ниша, ради чинидбе, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3001/2021 од 15.12.2021. године, у седници одржаној 13.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог Града Ниша изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3001/2021 од 15.12.2021. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као неблагоприятна, ревизија тужене Републике Србије изјављена 04.02.2022. године против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3001/2021 од 15.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П 943/2019 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор да између истих странака о истом захтеву тече друга парница. Ставом другим изреке, одбијен је приговор да је између истих странака ствар правноснажно пресуђена. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен захтев тужиоца па је обавезан тужени Град Ниш као супсидијарни дужник првог реда, а ако он то није у могућности, обавезана је тужена Република Србија, као супсидијарни дужник другог реда, да исплате тужиоцу накнаду за одузето земљиште на основу решења Општинског суда у Нишу Р 267/2002 од 09.09.2002. године и то: главни дуг у износу од 7.531.707,84 динара, износ од 14.000,00 динара и законску затезну камату на износ од 14.000,00 динара почев од 03.06.2009. године па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца према туженима за исплату законске затезне камате на износ од 7.531.707,84 динара почев од 09.09.2002. године па до дана исплате, као и за законску затезну камату на износ од 14.000,00 динара за период од 09.09.2002. године

до 02.06.2009. године. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да солидарно тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате износ од 363.558,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 3001/2021 од 15.12.2021. године, одбио као неосноване жалбе тужених и потврдио пресуду Вишег суда у Нишу П 943/2019 од 20.05.2021. године, у првом, другом, трећем и петом ставу изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени Град Ниш је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, док је ревизија коју је против те пресуде изјавила тужена Република Србија, неблаговремена.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у односу на тужени Град Ниш, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија тог туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 12., на коју ревидент у ревизији указује, није разлог за изјављивање ревизије, на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем донетим у ванпарничном поступку Општинског суда у Нишу Р 267/2002 од 09.09.2002. године, по предлогу тужиоца, као предлагача, одређена је накнада за земљиште које се не може да врати јер је отуђено из друштвене својине и има статус градског грађевинског земљишта, неизграђеног, па је утврђена накнада предлагачу за одузету кп .. у износу од 5.531.796,00 динара, за одузети део кп бр. .. К.О. ... у површини од 5277м² у износу од 2.542.986,00 динара и за одузети део кп бр. .. К.О. ..., у површини од 1255м² у износу од 53.337,50 динара, што укупно, за све три парцеле износи 7.928.113,50 динара. Тим Решењем, обавезан је ПИК Ниш да накнаду од 7.928.113,50 динара исплати предлагачу (тужиоцу) у једнаким тромесечним ратама у року од 10 година почев од истека године од дана правноснажности тог решења, тако што је дужан да накнаду утврђену ставом I и II тог решења исплати предлагачу увећану за проценат пораста цена на мало, а према званичним статистичким подацима почев од 09.09.2002. године па до исплате, све према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике. ПИК Ниш је, истим решењем, обавезан да тужиоцу накнади износ од 14.000,00 динара на име трошкова поступка. То решење је правноснажно 19.11.2002. године, па је тужилац 17.10.2006. године, против извршног дужника поднео предлог за извршење. Над стечајним дужником ПИК Ниш отворен је стечајни поступак решењем Ст 10/2009 03.06.2009. године, исти није окончан и сад се води под бројем Ст 36/2010. Тужилац је пријавио своје потраживање које му је признато закључком Ст 36/2010 од 22.04.2010. године у износу од 7.531.707,00 динара на име главног дуга, камате по члану 69. став 1. Закона о стечају у износу од 7.107.174,00 динара и осталих трошкова у износу од 222.915,00 динара. Деобе стечајним повериоцима није било, па признато потраживање тужиоцу није исплаћено. У извршном поступку, тужилац је од ПИК Ниш успео да наплати две рате од по 198.202,838 динара, па је за тај однос умањено потраживање које му је, тако умањено, признато у стечајном поступку. Тужени су истакли приговор застарелости потраживања тужиоца.

Код овако утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог Град Ниш, као првог супсидијарног дужника, да тужиоцу исплати предметно потраживање на основу члана 12. став 3. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа („Службени гласник РС“ бр. 18/91...42/98), пошто су правилно закључили да потраживање тужиоца према том туженом није застарело.

Закон о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа, у одредби члана 1. став 5. прописује да када земљиште из става 1. тог члана закона има статус неизграђеног градског грађевинског земљишта (што је овде случај) ранији сопственик има право на новчану накнаду за одузето земљиште у висини која се по Закону о експропријацији плаћа за неизграђено градско грађевинско земљиште, ако му накнада за то земљиште већ није исплаћена. Одредбом члана 12. став 1. истог Закона прописано је да у случају када ранијем сопственику по одредбама овог закона припада право на новчану накнаду за одузето земљиште, исплата накнаде пада на терет организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде. У случају када организација није у могућности да исплати новчану накнаду из става 1. и 2. овог члана, обавезу исплате те накнаде извршиће општина, а ако и она то није у могућности, ову обавезу извршиће Република Србија (став 3.).

Застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано, на основу одредбе члана 361. став 1. Закона о облигационим односима.

У конкретном случају, тужилац има новчано потраживање утврђено правноснажним судским решењем у односу на главног дужника ПИК Ниш у износу од 7.928.113,50 динара, које је делимично наплаћено у укупном износу од 396.405,66 динара, а остало је ненаплаћено потраживање од 7.531.707,84 динара имајући у виду да је главни дужник у стечају. Потраживање тужиоца у односу на главног дужника у стечају, признато је Закључком Ст 36/2010 од 22.04.2010. године у износу од 7.531.707,00 динара на име главног дуга, камате од 7.107.174,00 динара и осталих трошкова од 222.915,00 динара, а пошто организација у стечају није у могућности да исплати новчану накнаду за одузето земљиште тужиоцу, следи да ће обавезу исплате те накнаде да изврши тужени Град Ниш на основу одредбе члана 12. став 3. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљиште које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа.

Неосновани су наводи ревизије туженог Града Ниша да је он супсидијарни јемац чија обавеза је застарела истеком две године од доспелости обавезе главног дужника, на основу одредбе члана 119. став 2. Закона о облигационим односима. Супротно тим наводима ревизија ревидента, он није јемац, него је дужник исплате новчане накнаде за одузето земљиште чија обавеза је супсидијарна јер постоји за случај немогућности наплате тог потраживања од организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде на основу одредбе члана 12. Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину

на основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа. Потраживање тужиоца према том туженом није застарело, јер он није имао могућност да предметну накнаду тражи од Града Ниша док претходно није покушао да је наплати од организације која користи земљиште, односно ПИК Ниш у стечају, тако што је, у стечајном поступку пријавио своје потраживање па му је оно признато Закључком Ст 30/2010 од 22.04.2010. године. Дакле, датум признања потраживања тужиоца у стечајном поступку стечајног дужника ПИК Ниш је најранији моменат од када је тужилац имао могућност да наплату предметног потраживања тражи од туженог Града Ниша. Од тог дана па до дана када је тужилац поднео тужбу суду, 15.11.2019. године није протекао општи рок застаревања потраживања прописан одредбом члана 371. Закона о облигационим односима (10 година), па потраживање тужиоца у односу на ревидента није застарело. Због тога ревидент неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Претходном оценом ревизије тужене Републике Србије, Врховни касациони суд је утврдио да је пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3001/2021 од 15.12.2021. године, заступнику тужене достављена 04.01.2022. године, што следи из садржаја доставнице здружене предмету.

Одредбом члана 403. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да против правноснажне пресуде донете у другом степену, странке могу да изјаве ревизију у року од 30 дана од дана достављања пресуде.

Рок од 30 дана од дана достављања пресуде законском заступнику тужене протекао је 03.02.2022. године (четвртак), што значи да је ревизија тужене Републике Србије од 04.02.2022. године, неблаговремена.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**